

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. július 12.*

„Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — 2001/220/IB kerethatározat —
A sértett jogállása a büntetőeljárásban — 2004/80/EK irányelv — A bűncselekmény sértettjeinek
kártérítése — Jogi személy felelőssége — Kártérítés a büntetőeljárásban”

A C-79/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk és az EU 35. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunale di Firenze (Olaszország) előzetes nyomozással megbízott bírása a Bírósághoz 2011. február 22-én érkezett, 2011. február 9-i határozatával terjesztett elő az előtte

Maurizio Giovanardi és társai

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök (előadó), U. Løhmus, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev, és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Giunti és társai képviseletében A. Conti és S. Grisenti avvocati,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: L. D’Ascia avvocato dello Stato,
- a német kormány képviseletében T. Henze, J. Kemper és F. Wannek, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviseletében C. Wissels és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviseletében A. Posch, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében F. Moro és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. május 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: olasz.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat (HL L 82., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 72. o.; a továbbiakban: kerethatározat) és a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/80/EK tanácsi irányelv (HL L 261., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 65. o.) értelmezésére irányul.
- 2 A kérelmet M. Giovanardival és több más személlyel szemben a munkahelyükön történt baleset következtében indult büntetőeljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A kerethatározat (3) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az Európai Tanács 1999. október 15-én és 16-án Tamperében (Finnország) tartott ülésén úgy rendelkezett, hogy meg kell határozni a bűncselekmények sértettjeinek védelmére vonatkozó minimális követelményeket, különös tekintettel e sértetteknek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésére és kártérítési igényük érvényesítésére.
- 4 A kerethatározat (4) preambulumbekzdése értelmében:
„A tagállamok kötelesek törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseiket a szükséges mértékben közelíteni, hogy a bűncselekmények sértettjei részére, tekintet nélkül arra, hogy melyik tagállamban tartózkodnak, magas szintű védelmet nyújthassanak.”
- 5 A kerethatározat 1. cikkének értelmében a kerethatározat alkalmazásában:
„a) a »sértett« természetes személy, aki olyan károsodást szenvedett, ideértve testi vagy szellemi épségének sérelmét, érzelmi szenvedését vagy gazdasági veszteségét is, amelynek közvetlen oka olyan cselekmény vagy mulasztás, amely valamely tagállam büntetőjogi szabályainak megsértésével valósult meg;
[...]
c) a »büntetőeljárás« fogalma az alkalmazandó nemzeti jog szerint értendő;
[...].”
- 6 A kerethatározat „Kártérítéshez való jog a büntetőeljárás során” címet viselő 9. cikkének (1) bekezdése megállapítja:
„Minden tagállam biztosítja a bűncselekmények sértettjeinek azon jogát, hogy a büntetőeljárás keretein és ésszerű határidőn belül határozatot hozzanak az elkövető által a sértett részére fizetendő kártérítés tárgyában, kivéve azon eseteket, amelyekben a nemzeti jog a kártérítést más úton rendezzi.”

7 A 2004/80 irányelv 1. cikke értelmében:

„A tagállamok gondoskodnak arról, hogy amennyiben a kárenyhítést kérelmező személy szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban követték el a szándékos erőszakos bűncselekményt, úgy a kérelmező jogosult legyen arra, hogy a kérelmet az előbbi tagállam hatóságához vagy más szervéhez nyújtsa be.”

A nemzeti szabályozás

8 A 2001. június 8-i 231. sz. törvényerejű rendelet (a Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana 2001. június 19-i 140. száma, 4. o.; a továbbiakban: 231/2001 törvényerejű rendelet) 1. cikke értelmében e rendelet a szervezetek bűncselekményből eredő közigazgatási jogsértések miatti felelősségének fennállásáról rendelkezik, hatálya kiterjed mind a bejegyzett társaságokra és a jogi személyiséggel rendelkező szervezetekre, mind az egyesületekre, beleértve azokat is, amelyek nem rendelkeznek jogi személyiséggel, nem alkalmazandó azonban az államra, az önkormányzati szervekre, az egyéb nem gazdasági jellegű közigazgatási szervekre, valamint az Alkotmánnyal összefüggő feladatot ellátó szervezetekre.

9 A 231/2001 törvényerejű rendelet 5. cikke, amely meghatározza azokat a természetes személyeket, akik a bűncselekmény elkövetőjeként megalapozhatják a szervezet vagy a jogi személy felelősségét, a következőképpen rendelkezik:

„(1) A szervezet felelős az érdekében vagy javára elkövetett bűncselekményekért, amennyiben azt:

- a) a szervezet vagy a szervezeten belül pénzügyi és működési önállósággal rendelkező szervezeti egység képviselőjét, igazgatását vagy irányítását ellátó személyek, valamint a szervezet irányítását és ellenőrzését ténylegesen ellátó személyek;
- b) az a) pontban említett személyek valamelyikének irányítása vagy ellenőrzése alatt álló személyek követték el.

(2) A szervezet felelőssége nem áll fenn, amennyiben az (1) bekezdésben említett személyek kizárólag saját érdekükben vagy harmadik személy érdekében jártak el.”

10 E törvényerejű rendelet 6. és 7. cikke meghatározza azokat a körülményeket, amelyek esetében egy jogi személy felelőssége fennállhat.

11 A törvényerejű rendelet 6. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Ha a bűncselekményt az 5. cikk (1) bekezdése a) pontjában felsorolt személyek valamelyike követte el, nem áll fenn a szervezet felelőssége, amennyiben bizonyítja, hogy:

- a) az irányító szerv a bűncselekmény elkövetését megelőzően olyan szervezeti és irányítási rendszert fogadott el és alkalmazott ténylegesen, amely megakadályozza a kérdéses bűncselekmények elkövetését;
- b) a modellek működésének, betartásának és naprakésszé tételének felügyeletével egy önálló kezdeményezési és ellenőrzési jogkörrel rendelkező szervezeti egységet bíztak meg;
- c) a bűncselekményt elkövető személyek csalárd módon megkerülték a szervezeti és irányítási modelleket;

d) a b) pontban említett egység nem teljesítette felügyeleti kötelezettségét vagy az általa gyakorolt felügyelet elégtelen volt.”

12 A 231/2001 törvényerejű rendelet 7. cikke így rendelkezik:

„(1) Az 5. cikk (1) bekezdése b) pontjában meghatározott esetben a szervezet felelőssé tehető, amennyiben a bűncselekmény elkövetését az irányítási vagy ellenőrzési kötelezettség végrehajtásának elmulasztása tette lehetővé.

(2) Minden esetben kizárt az irányítási vagy ellenőrzési kötelezettség végrehajtásának elmulasztása, amennyiben a szerv a bűncselekmény elkövetését megelőzően olyan szervezeti, irányítási és ellenőrzési rendszert fogadott el és alkalmazott ténylegesen, amely megakadályozza a kérdéses bűncselekmények elkövetését.

(3) A szervezet természetét és jellegét, valamint az általa végzett tevékenységet tekintve a modellnek olyan megfelelő intézkedésekről kell rendelkeznie, amelyek biztosítják az adott tevékenységnek a törvény tiszteletben tartásával való gyakorlását, valamint a kockázattal járó helyzetek megfelelő időben történő felmérését és elhárítását.

(4) A modell hatékony alkalmazása megköveteli:

a) a modell időszakos ellenőrzését, és az esetleges módosítást, amennyiben az előírások jelentősebb megsértése állapítható meg, vagy a szervezetben, illetve a tevékenységben történő változások esetén;

b) fegyelmi rendszer bevezetését, lehetővé téve a modellben megjelölt intézkedések tiszteletben tartása hiányának szankcionálását.”

13 E törvényerejű rendeletnek a munkahelyi egészségvédelemről és a munkahelyi biztonságról szóló, 2007. augusztus 3-i 123. sz. törvény végrehajtásáról szóló 2008. április 9-i 81. sz. törvényerejű rendelettel (a GURI 2008. április 30-i 101. számának 108. számú állandó melléklete) módosított szövegének „A munkahelyi egészségvédelem és a munkahelyi biztonság szabályainak megsértésével elkövetett gondatlan emberölés, vagy súlyos vagy különösen súlyos testi sértés” címet viselő 25f. cikke kimondja:

„(1) A büntető törvénykönyv 589. cikkében szereplő bűncselekménynek a 2007. augusztus 3-i 123. sz. törvény végrehajtásáról szóló törvényerejű rendelet 55. cikke (2) bekezdésnek megsértésével történő elkövetése 1 000 egység bírsággal büntetendő. Az előző mondatban szereplő bűncselekmény miatti elítélés esetén a 9. cikk (2) bekezdésében előírt tilalmi szankciók három hónaptól egy évig terjedő időszakokra alkalmazandók.

(2) A jelen cikk (1) bekezdésében megjelölt rendelkezés sérelme nélkül, a munkahelyi egészségvédelem és a munkahelyi biztonság rendelkezéseinek megsértésével elkövetett, a büntető törvénykönyv 589. cikkében szereplő bűncselekmény esetén a kiszabható bírság összege nem lehet kevesebb 250 egységnél, de nem lehet több 500 egységnél. Az előző mondatban szereplő bűncselekmény miatti elítélés esetén a 9. cikk (2) bekezdésében előírt tilalmi szankciók három hónaptól egy évig terjedő időszakokra alkalmazandók.

(3) A munkahelyi egészségvédelem és a munkahelyi biztonság megsértésével elkövetett, a büntető törvénykönyv 590. cikke (3) bekezdésében szereplő bűncselekmény esetén a kiszabható bírság összege nem lehet több 250 egységnél. Az előző mondatban szereplő bűncselekmény miatti elítélés esetén a 9. cikk (2) bekezdésében előírt tilalmi szankciók hat hónapig terjedő időszakokra alkalmazandók.”

14 A 231/2001 törvényerejű rendelet 34. cikke értelmében:

„Jelen fejezet, valamint – amennyiben ezzel összeegyeztethetők – a büntetőeljárásról szóló törvény és az 1989. július 28-i 271. sz. törvényerejű rendelet rendelkezései alkalmazandók a bűncselekmény elkövetéséből eredő közigazgatási jogsértések eljárásaira.”

15 A fenti törvényerejű rendelet 35. cikke szerint:

„A vádlottra vonatkozó rendelkezések a szerve is alkalmazandók, amennyiben azzal összeegyeztethetők.”

16 E törvényerejű rendelet 36. cikkének megfelelően a szóban forgó szerv által elkövetett közigazgatási jogsértés elbírálására annak a büntető ügyekben eljáró bíróságnak van hatásköre, amely az ilyen jogsértésekhez vezető bűncselekmények tekintetében hatáskörrel rendelkezik.

17 A büntető törvénykönyv 185. cikke értelmében a vagyoni vagy nem vagyoni kárt okozó bűncselekmények esetében az elkövető és azok a személyek felelnek, akik a polgárjog szabályai alapján felelősséggel tartoznak.

18 A büntetőeljárásról szóló törvény 74. cikke kimondja, hogy a büntető törvénykönyv 185. cikkének megfelelően a kár helyreállítása és megtérítése érdekében polgári jogi igényt a vádlott és a polgári jog szerint felelős személy ellen olyan személy érvényesíthet a büntetőeljárásban - vagy annak általános örökösei -, akinek a bűncselekmény kárt okozott.

19 A büntetőeljárásról szóló törvény 83. cikke (1) bekezdése értelmében:

„Az a személy, aki a polgári jog szerint felelős a terhelt cselekményeiért, a cselekmény sértettje által idézhető a büntetőeljárásba, a 77. cikk (4) bekezdésében meghatározott esetben pedig az ügyész által. A terhelt a terhelttársa cselekményeiért fennálló polgári jogi felelősség alapján idézhető akkor is, ha egyébként felmentették, vagy vele szemben a nyomozást megszüntették [...]”

Az alapjogvita és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

20 2010. július 28-án az ügyész vádat emelt a Tribunale di Firenze előtt M. Giovanardival és több más személlyel szemben, akiket a büntető törvénykönyv 41. és 113. cikke, valamint 589. cikkének (2) és (4) bekezdése alapján azzal vádoltak, hogy gondatlanságból közreműködtek egy személy halálának bekövetkezésében, más személyeknek pedig súlyos sérüléseket okoztak. Az ügy azon munkálatokkal függ össze, amelyeket a vádlottak a Rete Ferroviaria Italiana SpA (az olasz állami vasúti infrastruktúrát kezelő társaság) alkalmazottaiként végeztek 2008. október 2-án egy vasúti csomópont kitérője néhány biztosítóberendezésének eltávolítása során.

21 Az ügyész vádirata értelmében két jogi személlyel, az Elettri Fer Srl-lel és a Rete Ferroviaria Italiana SpA-val szemben is vádat emeltek azon rendelkezések értelmében, amelyek az olasz szabályozásban a jogi személyek bűncselekményből eredő „közigazgatási” felelősségét részletezik, e társaságoknak, melyek megbízásából a vádlottak a feladataik ellátása során eljárak, a 231/2001 törvényerejű rendelet 25f. cikkének (2) és (3) bekezdése szerinti „közigazgatási” jogsértés miatt kell felelniük.

22 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a vád alá helyezett természetes személyek közvetlenül felelősek azért a magatartásért, amely a vasúti csomóponton munkálatokat végző munkás halálát okozta és két másik munkás sérülését eredményezte, mivel nem hozták meg a biztonságukat garantáló jogilag megfelelő intézkedéseket, míg a bűncselekményből eredő „közigazgatási” felelősségre vont jogi személyek nem fogadtak el megfelelőbben kidolgozott szervezeti módszereket, ami megalapozza a 231/2001 törvényerejű rendeletben előírt szankciók velük szembeni kiszabását.

- 23 A 2010. november 30-i, a kérdést előterjesztő bíróság előtti előzetes tárgyalás alkalmával – mely az ügyész vád alá helyezési kérelméről dönt - a sértettek a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 74. és ezt követő cikkei alapján azt kérték, hogy polgári jogi igényüket ne csak a vádlottakkal, hanem az ügyész által perbe vont jogi személyekkel szemben is érvényesíthessék.
- 24 Ez utóbbiak tiltakoztak e kérelem ellen, ugyanis az olasz szabályozás nem teszi lehetővé a sértettek számára, hogy a jogi személyektől - mégha azokat perbe is vonták - közvetlenül igényeljék azon kárak megtérítését, amely az alkalmazottaik által elkövetett bűncselekményekből ered.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkozik, hogy a büntető törvénykönyv 185. cikke kártérítési kötelezettséget keletkeztet a bűncselekmény elkövetőjére és azokra a természetes vagy jogi személyekre, akik, illetve amelyek a polgári jog értelmében magatartásukért felelősek. E célból a büntetőeljárásról szóló törvény lehetővé teszi a bűncselekmények sértettjeinek, hogy polgári jogi igényüket magánfélként a büntetőeljárásban a vádlottakkal szemben érvényesítsék, valamint hogy azon természetes vagy jogi személyek perbevonását kérik, akik a polgári jog alapján felelősséggel tartoznak a vádlottak cselekményeiért, amennyiben e cselekményeket munkaviszony keretében vagy e személyek közvetlen érdekében és javára követték el.
- 26 A 231/2001 törvényerejű rendelet bevezette az olasz jogba a jogi személyek bűncselekményből eredő „közigazgatási” felelősségének jogintézményét. E törvényerejű rendelet 25f. cikke által említett bűncselekmény-típusok között szerepel a gondatlanságból elkövetett emberölés, amennyiben az a 2008. április 9-i 81. sz. törvényerejű rendelet 55. cikk (5) bekezdésének sérelmével is jár, amely bűncselekmény az alapügy vádpontjai között szerepel.
- 27 A 231/2001 törvényerejű rendelet nem rendelkezik kifejezetten az igények magánfélként való érvényesítésének lehetőségéről az e rendelet által szabályozott „közigazgatási” jogsértésekkel gyanúsított jogi személyekkel szemben. A Corte suprema di cassazione és az elsőfokon eljáró bíróságok vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében az ilyen, magánfélként történő igényérvényesítés iránti kérelmet elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy amennyiben elfogadja az olasz jog ilyen értelmezését, az ebből következő helyzet nem egyeztethető össze az uniós joggal, amennyiben az olasz jog így korlátozza a sértetteket a teljes kártérítésben, és arra kényszeríti őket, hogy a büntetőeljáráson kívül új kártérítési eljárást indítsanak, amely – feltételezve egyáltalán, hogy abban az eljárásban helyt adnak az igényeiknek –, később következik be, és ez megfosztja az ilyen keresetet hatékonyságától.
- 29 Ezért a Tribunale di Firenze előzetes nyomozással megbízott bírója felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„[A] szervezetek és a jogi személyek közigazgatási felelősségére vonatkozó olasz szabályozás a 231/2001 törvényerejű rendelet és módosításai alapján, amely szabályozás nem rögzíti »kifejezetten« annak lehetőségét, hogy a szervezetek és a jogi személyek a büntetőeljárás keretében feleljenek a bűncselekménnyel a sértetteknek okozott károkért, összhangban van-e a bűncselekmények sértettjeinek a büntetőeljárás keretében történő védelméről szóló közösségi szabályokkal?”

A Bíróság hatásköréről

- 30 Az EUMSZ-hez csatolt, az átmeneti rendelkezésekről szóló 36. jegyzőkönyv 9. cikke értelmében a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt az EU-Szerződés VI. címe alapján elfogadott kerethatározat joghatása mindaddig fennmarad, amíg e kerethatározatot hatályon kívül nem helyezik, semmisnek nem nyilvánítják, vagy nem módosítják.

- 31 Egyébiránt, ugyanezen jegyzőkönyv 10. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt az EU-szerződés VI. címe értelmében elfogadott uniós aktusok tekintetében a Bíróságra ruházott hatáskörök változatlanok maradnak abban az esetben is, ha azok elfogadására az EU 35. cikk (2) bekezdése alapján került sor. E jegyzőkönyv 10. cikkének (3) bekezdése értelmében az e cikk (1) bekezdésében foglalt átmeneti intézkedés a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését, azaz 2009. december 1-jét követő öt év elteltével hatályát veszti.
- 32 Az Amszterdami Szerződés hatálybalépésének időpontjáról szóló, az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* 1999. május 1-jén közzétett tájékoztatóból (HL L 114., 56. o.) kitűnik, hogy az Olasz Köztársaság az EU 35. cikk (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatával elfogadta a Bíróság hatáskörét az EU 35. cikkben írt jogi aktusok érvényessége és értelmezése kérdésének eldöntésére az e cikk (3) bekezdésének b) pontjában írt részletszabályok szerint.
- 33 Nyilvánvaló, hogy az EU 31. cikken és az EU 34. cikken alapuló kerethatározat az EU 35. cikk (1) bekezdésében írt olyan jogi aktusok közé tartozik, amelyekről a Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárásban határozhat, valamint az sem vitás, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az olyan eljárásban eljárva, mint amely az alapügyben szerepel, az EU 35. cikk értelmében tagállami bíróságnak tekintendő (lásd többek között a C-507/10. sz. X-ügyben 2011. december 21-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-14241. o.] 21. pontját).
- 34 E körülményekre figyelemmel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előterjesztett kérdések megválaszolására.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 35 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével arra vár választ, hogy a jogi személyek közigazgatási felelősségéről szóló 231/2001 törvényerejű rendelet rendelkezései, amennyiben azok nem teszik lehetővé, hogy e személyeket a büntetőeljárásban vonják felelősségre az általuk valamely bűncselekmény sértettjeinek okozott kárért, összeegyeztethetők-e a 2004/80-as irányelvvel, valamint a kerethatározat 9. cikkével.
- 36 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, ha az előzetes döntéshozatali eljárás keretében a Bíróság a tagállami belső joggal kapcsolatos kérdésben, és a nemzeti rendelkezések uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban nem foglalhat is állást, a nemzeti bíróság rendelkezésére bocsáthatja az uniós jog értelmezésének azon szempontjait, amelyek lehetővé teszik számára, hogy megoldja az elé terjesztett jogi problémát (lásd többek között a C-60/05. sz., WWF Italia és társai ügyben 2006. június 8-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-5083. o.] 18. pontját).
- 37 Előjáróban el kell vetni a 2004/80 irányelv alkalmazhatóságát. Különösen 1. cikkéből következik ugyanis, hogy az irányelv megkönnyíti a szándékos erőszakos bűncselekmények áldozatainak a kárenyhítéshez való hozzájutást határokon átnyúló tényállások esetén, ezzel szemben nyilvánvaló, hogy az alapügyben a gondatlanságból elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos eljárások tisztán nemzeti összefüggésben merültek fel.
- 38 A kerethatározat 9. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy minden tagállam biztosítja a bűncselekmények sértettjeinek azon jogát, hogy a büntetőeljárás keretein és ésszerű határidőn belül határozatot hozzanak az elkövető által a sértettnek fizetendő kártérítés tárgyában, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a nemzeti jog a kártérítést más úton rendezi.
- 39 A kerethatározat (1) cikkének a) pontja értelmében a „sértett” az a természetes személy, aki olyan károsodást szenvedett, amelynek „közvetlen oka olyan cselekmény vagy mulasztás, amely valamely tagállam büntetőjogi szabályainak megsértésével valósult meg.”

- 40 Nem vitatott, hogy az olasz jog lehetővé teszi az alapügy sértettjeinek a 231/2001 törvényerejű rendeletben szabályozott bűncselekmények természetes személy elkövetőitől az e bűncselekményekből közvetlenül eredő károk megtérítését, e célból magánfélként eljárva a büntetőeljárásban.
- 41 Egy ilyen helyzet összeegyeztethető a kerethatározat 9. cikke (1) bekezdésében foglalt céllal, amely biztosítja a sértettnek azt a jogot, hogy a bűncselekmény elkövetője által fizetendő kártérítéssel kapcsolatos döntést a büntetőeljárásban hozzák meg, ésszerű határidőn belül.
- 42 A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az említett cikket akként kell-e értelmezni, hogy a sértett ugyanazon büntetőeljárás keretében kérhesse a 231/2001 törvényerejű rendelet 25f. cikke alapján vád alá helyezett jogi személyektől is kárának megtérítését.
- 43 Egy ilyen értelmezés nem fogadható el.
- 44 Először is, amint az a kerethatározat (4) preambulumbekkezdéséből következik, a bűncselekmények sértettjei részére magas szintű védelmet kell nyújtani (lásd többek között a C-404/07. sz. Katz-ügyben 2008. október 9-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-7607. o.] 42. és 46. pontját), a kerethatározat célja mindössze az, hogy az 1. cikkének c) pontja szerint meghatározott büntetőeljárás keretein belül, minimális követelményeket határozzon meg a bűncselekmények sértettjeinek védelmére vonatkozóan (a C-483/09. és C-1/10. sz., Gueye és Salmerón Sanchez egyesített ügyekben 2011. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-8263. o.] 52. pontja).
- 45 Emellett a kerethatározat – melynek egyedüli célja a büntetőeljárásban a sértett jogállásának meghatározása – nem tartalmaz olyan utalást, mely szerint az uniós jogalkotó kötelezte volna a tagállamokat a jogi személyek büntetőjogi felelősségének szabályozására.
- 46 Végül magából a kerethatározat (1) cikke a) pontjából következik, hogy az elvben biztosítja a sértettnek a kártérítéshez való jogot a büntetőeljárásban, „olyan cselekmény vagy mulasztás [miatt], amely valamely tagállam büntetőjogi szabályainak megsértésével valósult meg” és „közvetlen” oka a kárnak (lásd a C-467/05. sz. Dell’Orto-ügyben 2007. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-5557. o.] 53. és 57. pontját).
- 47 Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, hogy a 231/2001 törvényerejű rendelet alapján vádemelést megalapozó „közigazgatási” jogsértés olyan elkülönült bűncselekmény, amely nem áll közvetlen oksági kapcsolatban egy természetes személy által elkövetett olyan bűncselekménnyel, amellyel kapcsolatban kártérítést követelnek. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az e törvényerejű rendelet által létesített rendszerben a jogi személy felelőssége „közigazgatási”, „közvetett” és „másodlagos”, valamint különbözik a természetes személy büntetőjogi felelősségétől, aki a bűncselekmény elkövetőjeként a bekövetkezett kár közvetlen okozója, és akitől, ahogy a jelen ítélet 40. pontjában szerepelt, kérhető a kártérítés a büntetőeljárásban.
- 48 Következésképpen a 231/2001 törvényerejű rendelet alapján vádemelést megalapozó „közigazgatási” jogsértés következtében károsult személyek nem tekinthetők a kerethatározat 9. cikkének (1) bekezdése alapján olyan bűncselekmény sértettjeinek, akiknek joguk van e jogi személytől kártérítésre a büntetőeljárásban.
- 49 A fenti megfontolásokból következően a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a kerethatározat 9. cikke (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a jogi személyek alapügyben felmerülő felelősségi rendszerének keretében az, hogy az ilyen jogsértés sértettje az e bűncselekményből közvetlenül eredő kárának megtérítését a büntetőeljárásban nem kérheti a közigazgatási jogsértés jogi személy elkövetőjétől.

A költségekről

- 50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 9. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a jogi személyek alapügyben felmerülő felelősségi rendszerének keretében az, hogy az ilyen jogsértés sértette az e bűncselekményből közvetlenül eredő kárának megtérítését a büntetőeljárásban nem kérheti a közigazgatási jogsértés jogi személy elkövetőjétől.

Aláírások